TAMPEREEN KAUPPAKAMARI

LAUSUNTO 3.5.2018

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Tampereen kauppakamarin lausunto HE 35/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Keskuskauppakamari on antanut kauppakamareja kuultuaan 25.4.2017 lausunnon työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksestä laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista. Maakuntauudistukseen liittyvä lausunto on laadittu kyselylomakkeelle. Esitys sisältää kaksi lakiehdotusta: Laki alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista ja laki kasvupalvelujen järjestämisestä Uudenmaan maakunnassa. Lausunto on luettavissa linkistä: https://kauppakamari.fi/statement-archive/laiksi-alueiden-kehittamisesta-ja-kasvupalveluista/. Tällä lausunnolla täydennetään em. lausuntoa näkökulmilla, jotka ovat nousseet Pirkanmaan kymmenessä kunnassa 1.8.2017–31.12.2018 toteutettavan Työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisen kokeilun myötä.

Kokeilussa kunta kantaa kokonaisvastuun kohderyhmän työllisyyspalveluista. Kohderyhmän muodostavat työttömät työnhakijat, joiden työttömyysetuus on Kelasta haettava työmarkkinatuki tai peruspäiväraha. Pirkanmaalla kokeilu koski kokeilun alussa noin 22 000 työtöntä asiakasta, joista Tampereella asuu noin 15 000. Kohderyhmään eivät kuulu työssä olevat työnhakijat sekä palkansaajan tai yrittäjän ansiopäivärahaa saavat työttömät, joiden palveluista kokeilukunnissa vastaa Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto).

Taustalla on laki julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden alueellista tarjoamista ja työelämäkokeilua koskevasta kokeilusta (505/2017). Kunnat ottavat lain mukaan hoitaakseen TE-toimistoilta siirtyviä lakisääteisiä tehtäviä, kuten aktivointisuunnittelu, määräaikaishaastattelut, työnvälitys, osaamisen kehittämiseen liittyvät palvelut sekä maahanmuuttajien kotouttaminen. Kunta vastaa asiakkaan palveluprosessista mukaan lukien asiakkaiden ohjaaminen palveluihin. Myös työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelun (TYP) siirtyy kokeilussa kuntien ja Kelan vastuulle. Työttömyysturvan työvoimapoliittiset lausunnot antaa jatkossakin TE-toimisto.

Kohderyhmä, joka kokeilussa siirrettiin kuntien vastuulle, on monilta osin haastava. Suurimmat ryhmät ovat nuoret vastavalmistuneet, joiden osaaminen ei riitä työllistymiseen ja toisaalta rakenne- ja pitkäaikaistyöttömät, joilla usein on myös muita työllistymisen esteitä kuin osaamisen puutteita. Molemmille kohderyhmille on ominaista, että heidän kykynsä aktivoitua ja asioida palvelujärjestelmässä on rajoittunut. He tarvitsevat henkilökohtaista palvelua ja ohjaamista myös kasvotusten. Kokeilussa palvelujärjestelmää hajautettiin kuntiin, eli käytännössä lisättiin henkilöstöä kuntien työllisyydenhoidon yksiköissä, jotka useimmissa kokeilukunnissa toimivat joko yrityspalveluiden yhteydessä tai hyvin läheisessä yhteistyössä näiden kanssa. Tämä on mahdollistanut paremmin asiakkaiden tavoittamisen ja työvoiman kysynnän ja tarjonnan paremman yhteensovittamisen alueellisesti. Kokeilussa palattiin monilta osin tilanteeseen, joka vallitsi vuosituhannen alkupuolella, jolloin valtion järjestämät, työvoimatoimiston palvelut olivat tarjolla lähellä asiakkaita.

Asiakkailta saadut palvelukokemukset ovat olleet hyviä, samoin vaikuttavuus. Yritykset kokevat, että heidän työvoimatarpeisiin voi saada nopeastikin vastaavuutta ja työnhakija-asiakkaat puolestaan kokevat, että he pääsevät suunnitelmallisesti eteenpäin tavoitteena työllistyminen.

TAMPEREEN
KAUPPAKAMARI

Tampereen kauppakamari pitää ehdottoman tärkeänä, että työllistämistä edistäviä palveluja voidaan hankkia laajasti myös yksityiseltä sektorilta. Siten voidaan taata kilpailun aikaansaama palveluiden jatkuva kehittyminen. Tälläkin hetkellä suurin osa työnhakijoille suunnatuista palveluista ostetaan yrityksiltä ja koulutusorganisaatioilta. Näin on toimittu myös alueellisessa Työvoima- ja yrityspalvelu- kokeilussa ja uudistuvan lainsäädännön tulee jatkossakin mahdollistaa monituottajamalli ja tukea palveluiden kehittymistä.

Tampereen kauppakamari kannattaa palveluiden järjestämisen ja tuottamisen eriyttämistä. Työllisyyden hoidon osalta haasteeksi muodostuu kuitenkin se, että palvelutarpeet esim. Pirkanmaan kaltaisen maakunnan kunnissa ovat hyvin erilaisia ja parhaiten ennakoitavissa lähellä kunnan elinkeinoja ja työvoimapotentiaalia. Kuntien ja yritysten vastuulle jää edelleen toisen asteen koulutuksen järjestäminen, jonka yhteys työelämän osaamisen turvaamiseksi ja työllisyyden hoidon onnistumiseksi on keskeinen. Palvelutarpeiden ennakointi ja työllisyyden hoidon ulottaminen toisen asteen koulutuksen sisälle edellyttää kauppakamarin näkemyksen mukaan tiivistä ja lainsäädännöllä ohjattua yhteistyötä järjestäjän, kuntien ja koulutuksen järjestäjien kesken.

Tampereella 3.5.2018

Tampereen kauppakamari

Peer Haataja
johtaja

040-553 5535, peer.haataja@tampereenkauppakamari.fi